

**ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМ. М.В. ОСТРОГРАДСЬКОГО**

вул. Соборності, 64-ж, м. Полтава, 36014, тел./факс (+38 0532) 56-38-52,
E-mail: root@pei.poltava.ua, Web: <http://poippo.pl.ua>, Код ЄДРПОУ 22518134

15.07.16 р. № 896

На № _____ від _____

Начальникам органів управління
освітою райдержадміністрацій та
міськвиконкомів, об'єднаних
територіальних громад
Директорам інтернатних закладів
обласного підпорядкування
Завідуючим районними (міськими)
методичними кабінетами,
директорам науково-методичних
центрів

*Методичні рекомендації
щодо проведення Першого уроку
у 2016-2017 н. р.*

Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського надсилає методичні рекомендації щодо проведення Першого уроку у 2016-2017 навчальному році (додаються).

Просимо довести дану інформацію до відома керівників та педагогічних колективів навчальних закладів області.

В.о.ректора

М.В.Кирилюк

Методичні рекомендації щодо проведення Першого уроку у 2016-2017 навчальному році

Перший урок нового навчального року на тему «Від 1991-го і назаавжди», присвячений 25-ій річниці Незалежності України, має стати важливим кроком у вихованні патріотизму як почуття і як базової якості особистості, поштовхом до подальшої роботи з консолідації учнів, педагогів, батьків довкола спільної виховної проблеми. При цьому необхідно врахувати, що Україна має давню історію становлення держави, величну культуру та багатовікові традиції і звичаї.

Головна мета Першого уроку – формування у школярів національної свідомості, любові до рідної землі та свого народу, її національних і культурних традицій, поваги до державних символів, забезпечення духовної єдності поколінь, бажання працювати задля держави, готовності її захищати.

Завдання Першого уроку:

- ознайомити учнів з історією українського державотворення;
- виховувати повагу до державних символів, Конституції України та законів України;
- розвивати готовність служити Батьківщині своєю працею та стати на захист державних інтересів країни;
- виховувати почуття гідності, справедливості, толерантності, людяності та відповідальності, що сприяють єдності країни;
- виховувати шанобливе ставлення до історії, культури, звичаїв і традицій українців та представників інших національностей, що населяють країну.

При оформленні приміщення рекомендуємо використовувати державну та національну символіку; карти України, Європи, Полтавської області; ілюстрації краєвидів України та рідного краю; портрети видатних українців і відомих людей рідного краю; тексти художніх творів, афоризми про патріотизм, боротьбу за свободу тощо; світлини пам'ятних місць рідного краю.

Рекомендуємо учителям та учням забезпечити наявність на Першому уроці елементів державної символіки в одязі (жовто-блакитні стрічки, національне вбрання тощо), що підкреслить єдність народу України.

Рекомендуємо розпочати Перший урок хвилиною мовчання з метою вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні, воїнів та інших загиблих у боротьбі за свободу, цілісність та єдність нашої держави. Варто згадати імена випускників навчальних закладів, жителів міста (села), котрі загинули, захищаючи Україну.

На Перший урок пропонуємо запросити учасників Революції Гідності, учасників бойових дій АТО, представників громадських та волонтерських організацій.

Зважаючи на актуальність ролі сім'ї у вихованні патріотизму та її взаємодії з навчальним закладом, радимо залучити до проведення Першого уроку представників батьківської громадськості.

При підготовці до уроку необхідно звернути увагу на соціально-психологічну ситуацію у колективі класу, школи, громади. Педагог має чітко визначити та усвідомити мету уроку, окреслити завдання для її досягнення. Добираючи до уроку відео, фото, цитати тощо, педагоги повинні враховувати можливий вплив на емоційний стан учнів.

Під час підготовки до Першого уроку слід враховувати вікові, індивідуальні та психологічні особливості школярів.

Початкова школа

Перший урок у *початковій школі* необхідно побудувати так, щоб зорієнтувати дітей на опанування знань про нашу державу, виховання поваги до державних символів, вдумливого і вимогливого аналізу своїх учинків, своєї поведінки та готовності бути гідними громадянами України.

Завдання Першого уроку початкової школи:

- формувати основи державницького світогляду учнів;
- формувати здатність дитини пізнати себе як члена сім'ї, родини; жителя міста (села) тощо;
- виховувати любов до рідного краю, Батьківщини, народу;
- формувати і розвивати почуття гордості за свій народ, країну;
- формувати готовність здобувати якісну освіту і розумними, добрими справами збагачувати рідну землю.

Для учнів 1-4-х класів рекомендуємо орієнтовні підтеми організації Першого уроку:

- бесіда, година спілкування, розмова у дружньому колі «Чому наш прапор жовто-блакитний», «Про що розповідає наш герб», «Національні символи України», «Я – маленький громадянин держави», «Ми – українці – єдина сім'я», «Батьківщина, рід, родина», «Славені українці», «Вона на світі одна-єдина, наша Україна», «Видатні українці», «Ще не вмерла України і слава, і воля...», «Козацькому роду нема переводу», «Мово рідна, слово рідне...»;
- заочна (уявна) подорож, гра-подорож «Подорожуємо квітучою Україною», «До країни народного мистецтва», «У країні рідної мови», «Цікава країна», «Мандруємо рідними стежками», «Пізнаємо Україну»;
- правова абетка, правова відгадайка, правовий букварик «Мої права та обов'язки», «Найголовніший закон».

Також, з урахуванням вікових особливостей учнів початкової школи, на Першому уроці може бути запропоновано тему уроку "Чим може пишатися українець?" з переглядом мультфільмів патріотичної спрямованості із серії "Це наше і це - твоє!", створених телеканалом "ПлюсПлюс", з подальшим їх обговоренням.

Основна школа

Під час проведення Першого уроку у *основній школі* особливу увагу варто звернути на формування почуття свободи і гідності, яке є визначальним серед морально-духовних та громадянських цінностей.

Завдання Першого уроку основної школи:

- розкрити зміст понять «держава», «громадянин», «права», «обов'язки», «закон»; розширити й поглибити знання про поняття «Я – громадянин України»;
- ознайомити зі змістом основних статей Конституції України, Декларації прав дитини; учити цінувати права людей;
- формувати громадянські якості: патріотизм, людяність; розвивати у школярів прагнення бути свідомими громадянами України;
- формувати в учнів почуття особистої відповідальності та гордості за долю своєї держави та українського народу, ціннісне ставлення до суспільства, мови, сім'ї, самого себе;
- виховувати етичну поведінку, почуття товариських стосунків, повагу до рідних, турботу про ближнього.

Для учнів 5-9-х класів рекомендуємо орієнтовні підтеми організації Першого уроку:

- година спілкування, година історичної пам'яті, година громадянськості, година духовності «Я гордий тим, що українець», «Що означає бути патріотом своєї держави?», «Вчимося жити в мирі та злагоді», «Хай квітне щаслива моя Україна!», «Ось такі ми з тобою, земляче», «Українці – європейська нація», «Моральні заповіді українців», «Національні герої України», «Духовність українського народу», «Сини землі української»;
- заочна відеомандрівка, пошукова експедиція «Україна, рід, родина», «Люблю я свій народ, ціную його звичаї», «Сто чудес України», «Україна – держава козацька»;
- правова абетка «Що означає бути законослухняним громадянином держави», «Конституція України – Основний Закон держави»;
- рольова гра «Якби я був президентом України...», «Якби я був директором школи...», «Я – член міської (сільської) громади...»

Старша школа

Під час проведення Першого уроку у *старшій школі* окрім виховання громадянських почуттів і свідомості, поваги до Конституції та інших законів України, громадянської активності та відповідальності бажано звернути увагу на формування здібностей учнів до аналізу зовнішнього та внутрішньополітичного становища України, уміння на цій основі самостійно, адекватно оцінювати події, що відбуваються в державі і світі, визначати свою роль та місце у цих подіях.

Завдання Першого уроку старшої школи:

- виховувати у старшокласників здатність ідентифікувати себе з українським народом;
- формувати в учнів громадянський і державницький світогляд особистості: знання законів і мотивацію до їх виконання, знання своїх громадянських прав і обов'язків;
- формувати в учнів активну громадянську позицію;
- формувати почуття національної, правової свідомості і самосвідомості особистості;
- виховувати прагнення жити в Україні, захищати її, працювати на її благо;
- виховувати повагу до цінностей демократичного суспільства.

Для учнів 10-11-х класів рекомендуємо орієнтовні підтеми організації Першого уроку:

- філософська бесіда, «сократівська» бесіда, конференція, круглий стіл «Держава. Суспільство. Особистість», «Плекаємо в собі громадянина України», «Конституційні засади української держави», «Роль особистості в історії держави», «Українці – європейська нація», «Моральні заповіді українців», «Політичні постаті України», «Горде ім'я – українець», «Я єсть народ, якого правди сила ніким завойована ще не була!», «Український менталітет, його сутність», «Людина. Особистість. Громадянин»;
- диспут, дебати, ток-шоу, соціальні ринги «Активна громадянська позиція. Чи важливо її мати?», «Що означає бути патріотом своєї держави?», «Молодь і політика...», «Україна – європейська держава», «Захист Вітчизни – обов'язок громадянина», «Історико-культурні пам'ятки – храм душі народної. Чи це так?», «Мій слід у житті рідного краю».

Під час підготовки до Першого уроку рекомендуємо використовувати розробки Першого уроку у 2016-2017 навчальному році методистів та педагогів області, режим доступу: <http://poippo.pl.ua/natsionalno-patriotychne-vykhovannia/metodychni-rekomendatsii>.

Література

1. Аксьоненко О. Державні символи України: Усний журнал // Історія України. – 2004. – № 4. – С. 15-17.
2. Боровська О. Живи моя держава, Україно // Позакласний час. – 2008. – №1. – С. 19-20.
3. Гавриш Н. Національно-патріотичне виховання учнівської молоді / Ніна Гавриш, Ганна Ситник ; упоряд. Ж. М. Страшко. – К. : «Вид.група «Шк. світ», 2011. – 128 с.
4. Грушко Н. Нема ціни святині дорогій... // Позакласний час. – 2007. – №6. – С. 9-12.
5. Замуля Л. Наша берегиня // Позакласний час. – 2006. – №1-2. – С. 85-86.
6. Коновалова М. Виховні заходи в початкових класах. – Х. : Вид. група «Основа», 2015 . – 110 с.
7. Ласкавцева Я. Виховуємо на традиціях / Я. Д. Ласкавцева. – Х. : Вид. група «Основа», 2016. – 125 с.

8. Лемешенко Н. Славетні імена країни // Позакласний час. – 2006. – №1-2. – С. 102-105.
9. Моя рідна Україна : збірник кращих методичних розробок національно-патріотичного спрямування / [упоряд. : А. М. Романенко, І. В. Дика] – Полтава : ПОІППО. – 2014. – 290 с.
10. Нудна В. Моя вишнева Україна // Позакласний час. – 2006. – №1-2. – С. 93-95.
11. Патріотичне виховання в сучасних навчальних закладах / упоряд. Ж.М. Страшко. – К. : «Вид.група «Шк. світ», 2015. – 120 с.
- Петренко Л. Знаєш ти, що таке Батьківщина?: Сцен. гри-змагання // Шкільний світ. – 2004.– № 16. – С. 11-12.
12. Прокопченко Л. Україно, соборна державо, Сонценосна колиска моя // Позакласний час. – 2006. – №1-2. – С. 99-101.
13. Смаль Н. Святе, як хліб, моє рідне село // Позакласний час. – 2008. – №1. – С. 34-35.
14. Шошина Л. Подорож по храмах України // Позакласний час. – 2006. – №1-2. – С. 97-98.
15. Щербак Л. Ми – українці // Позакласний час. – 2007. – №6. – С. 13-17.

Інтернет-ресурси

1. Інститут проблем виховання НАПН України ipv.org.ua/publications/zbirnuk.html.
2. Український інститут національної пам'яті memory.gov.ua/publication.
3. Історична правда istpravda.com.ua.
4. Лікбез likbez.org.ua.
5. Освітній портал INFOCBIT <http://infosvit.if.ua/pershyj-urok-u-2015-2016-navchalnomu-rotsi-rozrobky/>.
6. Телеканал «ПлюсПлюс», серія «Це наше і це твоє» <http://plus-plus.tv/dyvys/programy/programs/ce-nashe-i-ce-tvoye-356861.html>.
7. Перший урок: Мега збірка розробок Першого уроку (1-11 клас): <http://www.schoollife.org.ua/pershyj-urok-meha-zbirka-rozrobok-pershoho-uroku-1-11-klas/>.

Методичні рекомендації
підготувала методист відділу
національно-патріотичного виховання
М.

Єщенко М.

В.о.ректора

М.В.Кирилюк